

På spaning efter vårtecken

- En vinterdagbok från
Lurö

Efter två veckors vistelse på fastlandet är det dags att ta reda på vad som hänt på Lurö efter allt snöande. Sune har fått sig två nya knäleder och börjar hantera kryckorna riktigt bra, och Björn Örnmvald har meddelat att skaren på isen bär för en skoter. Det är idag 5 mars och solen strålar över ett vitt Vänerhav, skidorna åker på och ryggsäcken är packad med det allra nödvändigaste, dvs ägg, ost, grapefrukt och grädde.

Jag följer Örnmvalds skoterspår och föret är nästan perfekt, bara lite isfläckar här och där. Vid Mathall i grundskärgården hittar jag en lämplig sten att vila på, blåbärssoppa och kanelbullar sitter fint. Känner av begynnande skavsår på höger häl och förbannar att jag inte tejpad innan, att man aldrig lär sig!

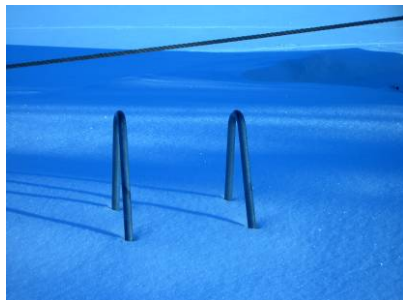
På med compeed och torra strumpor, tröstar mig med att avståndet till Lurö är detsamma som tillbaka till Ekenäs och fortsätter söderut.. Det enda som hörs är skidornas raspande och mina egna hjärtslag!

Nu är jag nästan framme, spåret leder in mellan Husön och Korsön och ut på västsidan. Här kommer jag ut i en annan värld, massor av snö ligger som en gnistrande vit stjärnhimmel vid mina fötter och allt bara badar i sol. Vid horisonten närmar sig Ale och en tankbåt, som två höghus svävar de över isen. Jag viker av från skoterspåret och tar vägen upp genom skogen. Hemma!

Det första jag kan konstatera är ett här krävs lite skottning... det går inte att ta sig någonstans utan skidor och det går inte att ta sig in någonstans utan skottning. Och var finns det något att skotta med? Under snön kanske? Glastaket i vårt uterum har delvis kappsejats under snölyngderna, två glas har krossats men snön hänger kvar uppe i taket. Det gäller att få ner den, helst utanför växthuset innan det töar.

Med andan i halsen tar jag en tur ner till Stormköket för att se om det taket finns kvar. All snö från ladan skall ner på det flacka taket på utbyggnaden, har det hållit? Mycket snö är det men det ser faktiskt ut att hålla. Dit upp går jag helst inte!

Jag skottar mig in till källardörren och firar hemkomsten med skinka & ägg. Jag tänker på min barndoms skidfärder med pappa på Dalarö och i Nackareservatet. När vi barn var trötta åkte han alltid först och sporrade / häcklade oss med.

ransan "dinka & ägg, dinka & ägg..." , en hint om vad som väntade om vi orkade ta oss hem. Med förnyade krafter skottar jag fram en stege och börjar röja i växthuset. Får ta på skidorna igen för att hämta en bättre skyffel nere vid sjön. Passar på att titta till båtarna och tar vägen om Stormköket för att vattna över-vintrande örter och citronträd. Tar lite skott av pelargonerna och startar solpanelen på taket. Det ena leder till det andra -som vanligt- och tillbaka hemma efter ett par timmar med skyffel-feln jag "bara"skulle hämta tändar jag bastun och avslutar kvällen med oxfile och stort glas rödvin!

-4-

Lördag 6 mars

Ännu en soldränk dag och dessutom min födelsedag! Noak SMS:ar från Australien, han har lagt ut bilder från "sin" persikoplantage på facebook . Ända där borta är han efter att ha slitit ihop reskassan med skogsarbete här på Lurö!

På programmet står en skidtur till Stångudden för att titta till Gordon och Ruths pelargoner, men först ska sista snön ut ur växthuset! Bröd, ägg, kaviar, kaffe, vatten och Japp åker ner i ryggsäcken och jag skidar över vattnet /isen/ till Basteviken. Så nära allt är när man kan gena! En rådjursflock följer intresserat mina förhävanden från Bössholmen.

I skogen råder bärande skare med 8 cm lätt nysnö, perfekt! Framme vid Stångudden kan jag konstatera att även Gordon är snöfylld, förtöjningarna är hårt spända p g a snölyngden och dessutom har ngn dragit ur bottenpluggen i Väneren med lägre vattenstånd som följd. Eftersom vår bästa snöskyffel befinner sig någonstans under snömassorna blir det att skotta även här, men först den där goda matsäcken..

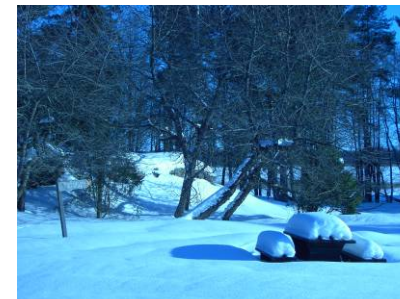
Slår en signal till Ruth för att rapportera om pelargonerna och meddela att vattnet nu är slut i kökshinkarna. -Fyll dem med snö så tinar det till nästa gång, får jag tips om, att jag inte tänkte på det! På Stångudden brukar det oftast kännas mer värligt så här års med sjöfågel som söker sig till den öppna farleden, men icke i år! Isbrytaren har just passerat med ett nordgående skepp och vänt söderut med ett sydgående i släptåg men det syns knappt! En havsörn lyfter förmärmat från isen där han kalasade på något när jag kom och störde. Rådjur eller hare? Svårt att se men örnen hittar nog tillbaka när jag åker iväg.

Gott om rävspår är det och rådjuren visar sig också, de ser faktiskt ut att må rätt bra trots snötäcket. Jag genar över Marn mot tegelbruket och tar ett varv runt Bruket för att se om den provisoriska takreparationen hållit. Jo minsann det håller! Njuter en stund av den sjöutsikt Noak huggit fram, nu ser man hela Hököflagan från Brukets köksfönster och bara enstaka värdträd är bevarade bakom ladan. Vedförrådet är också påbörjat och det finns mer att hugga för våra nya grannar! Vi firade en multikulturell jul tillsammans och tomen kom till Lurö för första gången på många år, mycket trevligt med grannar igen!!

Åter hemma med min skyffel i släp i ett rep om midjan ger jag mig på att skotta fram en pressenning som kommer att passa fint att täta växthuset med i väntan på nytt glas. Den visar sig vara envist fastfrusen i Mysingens däck och jag träffar ett avtal med morgonsolen: Om Du töar här imorgon förmiddag lovar jag att komma ur sängen när du kittlar mig i ögonen och sätta mig vid datorn för att skriva till Luröbladet.

Nu är det gjort ; dags att gå ut och se efter om solen höll sin del av avtalet!

Vi ses till arbetshelgen, förhoppningsvis nås Lurö då via båt!

Marianne W

-5-

Redaktionskommitté:
Hans Kongbäck
Marianne Westerberg
Ann-Marie Falkensjö

Styrelseledamöter i Luröskärgårdens Natur- och Kulturförening

Ordförande:

Hans Kongbäck, tel 07, hanskongback@hotmail.com

Kassör:

Gunnar Lövdaht, gunnar.l@telia.com

Övriga ledamöter:

Kicki Rask ord, Ann-Marie Falkensjö suppl 2005-2009

Carl Ax ord, Inga-Lena Djärv suppl 2006-2010

Gunnar Lövdahl ord, Claes Hassel suppl 2007-2011 Pontus

Örtendahl ord, Bertil Bjerger suppl 2009-2013

Sune Westerberg ord, Anders Jansson suppl 2008-2012

Adjungerad till Styrelsen som sekreterare: Marianne Westerberg

Revisor Ulla Cederqvist, Lidköping och revisorsuppleant Lena

Ydergren, Lidköping

**Förslag till
Valberedning
n kan lämnas
till Marianne
Westerberg,
Lurö, Georg
Küntze,
Karlstad eller
Anders
Jonsson,
Lidköping**

Ordförande har ordet.

Pust!

Försökte ta mig fram vid sidan av den plogade vägen. Det gick inte alls. Jag sjönk ner till en bit ovanför knäna. Telemarksskidor skulle kanske ha fungerat. Källandsö och Vänern ligger helt inbäddade i vitt. Jag trodde inte att man idag kunde få uppleva total tystnad. Men här ute i skogsranden ut mot sjön är tystnaden total. Man är ju alltid omgiven av ljud alltifrån musik i varuhuset till trafikbuller. Försöker man stänga av allt ljud hemma så hörs alltid ljud från någon elektronisk apparat.

Det är så tyst att man kan höra de egna pulsslagen. Jag har upplevt samma tystnad uppe på Hardangervidda. Efter en stund hörs ett svagt ljud, det är en blåmes som bryter tystnaden. Bryggor och båtar ligger helt inbäddade i snö. Borta vid Läckö ligger Magnus Gabriel i vinteride liksom båtarna i Spiken. Med största möda kan jag ta mig ut på bryggan och in i båten för att kolla så att underhållsströmmen är igång. Båten har i likhet med andra båtar som ligger kvar i sjön och längs med bryggan fått slagsida. Vänerns vattenstånd sjunker stadigt nästan med en centimeter per dygn. Det för med sig att isen hänger kvar i bryggan och lutar utåt. Det är inte utan att man längtar efter fritt vatten runt båten.

Trots all snöskottning är det många som uppskattar snön och isen. En granne berättade att han njutit av att skida längs stränderna och besökt bl.a. Lindön. Men han varnade samtidigt för att isen verkade vara tunn där snön isolerat från kyla under lång tid. De flesta tycker nog att vi fått tillräckligt med snö nu. Jag såg i Luröbladet 1/2006 att vi hade vinter då också. Enligt källandsöborna hade vi inte haft så mycket snö på nitton år. Det rekordet är väl slager med råge nu. Även om snön regnar eller dunstar bort kan isen ligga kvar länge. Mycket länge. En annan granne berättade att han pimpelfiskade vid Hindens rev den 28 april 1987. Då låg isen 120 centimeter tjock runt revet. Det var precis att det gick att ta sig igenom med isborren. Sune och Marianne hade länge öppet vatten runt skärgården, men nu har de vinterväg till Ekenäs.

"Nu ligger väl hela Vänern" Den frågan får man ofta. Det är inte lätt att svara på men oftast finns det något öppet område mellan Djurö och Hammarö. Sista uppgiften nu i början av mars är att någon från Brommö siktar öppet vatten norr om Djurö. Vill man ha klarhet i isläget kan man hitta iskarter på nätet via sjöfartsverket eller SMHI. Vi får väl hoppas att isen är borta till årsmötet.

Det finns andra islossningar som vi väntar på. Det gäller Vithall. Allt verkade vara på gång med restaurering av ön för två år sedan efter flera möten på plats med länsstyrelsen och samfälligheten för Vithall. Ett flerårsprogram för restaureringen skissades upp. Men efter personalminskning och personalbyte på länsstyrelsen har ärendet stått stilla i två år. Efter kontakt med reservatsansvarig skall man nu under våren arbeta med ett restaureringsprogram både för ön och för huset. Pengar finns att söka från landsbygdsprogrammet och länsstyrelsen.

Så till eventuella värdbjekt. Fyren på Lilla Bratten som föreningen fick erbjudande om att ta hand om. Ärendet kommer att tas upp på Sjöfartsverket under våren. Ett annat värdbjekt som inte längre skall användas som officiellt sjömärke är den stora träbåken på St. Kråklingen i Millesviks skärgård. Föreningen får ta över ansvaret för skötseln av båken efter att vissa formaliteter med Sjöfartsverket och stiftet klarats av, förhoppningsvis i vår. Sune och Marianne vill och kommer att ta hand om båken.

Forts sidan 2

Den sedvanliga sjöfågelinventeringen genomfördes under juni månad. Sammanfattningsvis är tillståndet gott för de flesta inventerade fågelarterna. Storskarvpopulationen har stabiliserats på omkring 3000 par. 2009 rapporterades 2973 par fördelade på 16 häckningsplatser, jämfört med 3089 på 19 häckningsplatser 2008. För egen del blev jag förvånad när jag gick iland på Ruskaskär söder om Lurö för att räkna bon och ringmärka ungar. Inte en enda skarv- Endast gamla bon från 2008. Kolonin var övergiven efter femton år. Varför? Havsörnen hade tretton revir i Vänern och lyckades med tio häckningar. Lite bekymmersamt ser det ut för fiskgjusen. Antalet häckande par minskar och antalet misslyckade häckningar ökar.

SMHI lovar sol ett par dagar framåt. Det gäller att komma ut och njuta av dagsmejan och få lite färg på kinderna.

Hasse Kongbäck-

Medlemsavgiften

Hej alla medlemmar. Föreningen har numera Bankgirokonto för hantering av ekonomin. För medlemsavgift etc. gäller nu Bankgironummer 299-3822
Inbetalningskort är bifogat detta Luröblad

Jag är tacksam om du kan betala medlemsavgiften senast maj månad /

Medlemsavgift: 100 kr/år, övriga familjemedlemmar 10 kr,

Gunnar

KALLELSE KALLELSE KALLELSE

Vaddå ? Arbetshelg med årsmöte förstas

Närdå ? 24 – 25 april 2010

Vardå ? På Lurö – och eventuellt Bärön beroende på väder & vind.

Hurdå ? Vi som vill samlas på Ekenäs redan på fredagen den 23 april kl 17.00 för utfärd till Lurö med Sune & Marianne. Knyttfest på kvällen.

Årsmöte hålls söndagen den 25 april på Stenstaka Lurö kl 10.00. Därefter avslutar vi påbörjade projekt och hemresa planeras ske vid 15-tiden.

OBS: För resor från Spiken kontakta Hans Kongbäck 0703-434356.

För planering av logi och gemensam middag: anmäl Dig till Ann-Marie Falkensjö tel 070-6600142 falkammi@hotmail.com (Marianne & Sune kan vara lite varsomhelst före arbetshelgen eftersom Sune är konvalescent efter sin knäoperation).

Anmälan skall vara gjord senast den 18/4!!!!!!

Men Du det där årsmötet, hur kommer man dit?

-L-

VERKSAMHETS- BERÄTTELSE FÖR 2009

Föreningen höll årsstämma med arbetshelg den 25-26 april. Vi delade upp oss i olika grupper under lördagen. Ett gäng åkte till Bärön. Virke till ett dass hämtades på fastland. Sedan röjdes det ute och inne. En stor brasa slukade sty och gamla brädor. På Lurö jobbades det med stigen till Korsön och det röjdes / eldades runt pumphuset. Söndagen ägnades åt årsstämman.

Under höstens arbetshelg den 26-27 september hjälpte deltagarna bla. Espen och Janne-Katrin på Bruket att få ut gammalt hö från ladan. Sune slog vass vid Korsholmen. Och var det inte några som pysslade <med pumphusmotorn också under överinseende av Valter?

På lördagskvällen kom Ruth och Valter över och Ruth visade sitt bildspel om Lurö. Vi åt en god middag med Vänerkräftor som Anders Jonsson fiskat upp, Lurölamm och vin som Espen och Janne-Katrin bjöd på.

NATUR- OCH MILJÖNOTIS

Vänerns fågelskär inventerades för 16:e året i rad. Inga större förändringar har noterats. Lite förvånande hittades häckande tofsvipa på flera fågelskär. Det blir intressant att i år se om den trenden står sig.

Roskarlen var borta som häckfågel 2007, men efter ett idogt spanande hittade Sune och jag ett par i Millesviks skärgård.

Tio par havsörn fick fram ungar. Således en minskning med ett par. Säkert en tillfällig nedgång. Mängden observerade örnar i våra skärgårdar tyder på att vi säkert får fler häckande par.

Så något om Vänern och klimatet. 2007 bestämdes ju att sänka Väterns medelvattenstånd med 15 cm. Vi ser nu att man håller Vänern låg (+28 cm 5/3). Grundtanken är att vattenstandsvariationerna skall minska och att man skall kunna ha en beredskap om det kommer stora flöden till sjön.

Ur naturvårdsaspekt kommer detta att

*"Matvraket" på grund
vid Trädgårdshöllarna*

innebära konsekvenser för Vänerns stränder såsom igenväxning. Ingen is och inga vågor som håller stränderna rena från vegetation. Det är viktigt att allmänheten görs medveten om sådana konsekvenser och det är viktigt att vi alla håller koll på och rapporterar förändringar kring vänerstränderna.

Hasse K

-7-

Vintern mellan arbetshelger 2008-09

Arbetshelgen hösten 2008 avslutades med att vi i Luröföreningen började att röja för en ny vandringsled mellan Stenstaka och Korsön här på Husön. Under hösten och vintern har vi fortsatt att röja oss fram mot Korsön och den mindre Korsholmen. Två spänger ut till Korsholmen och en till Korsön är klara och några kortare står på tur. Det blir många fina utsiktspunkter efter leden och vi hoppas att få köpa in bord med bänkar precis som längs de andra vandringslederna runt Lurö. Det återstår en hel del ytor som ska öppnas upp mot gamla martallar samt vid utkikspunkter mot innanhavet. Trevligt föreningsarbete!

Skylltillverkning och ledmarkeringar återstår också. Detta arbete har varvats med att sätta upp det sista av timmerhusen som köpts in under ett EU-projekt som redan är avslutat. Huset ligger vid stranden väster om Fyren och heter Lovart och är en kopia av den tidigare uppsatta Vindöga som har blivit väldigt populär. Tak ,väggar och innergolv är på plats och nu ska vedkamin och skorstenen monteras. Sedan återstår måleri, inredning och verandan.

En hel del träd har fällts på tegelbruksängarna så nu kan man räta på ryggen när man går förbi. Det växer fort här ute och skogen tar tillbaka ängarna om den får chansen, men nu har vi tillfälligtvis övertaget. Nu återstår det att kapa och hugga upp alla träd till nästa vinters vedbehov. Ja det går en hel del på sommaren också. Jag har även gjort en traktorväg i skogen och över Svea-ängarna upp till Korsön. Där var det också många träd! Varför en väg? För transport av spångvirke och att med ett slätteraggregat kunna slå vass gårderna mellan Korsholmen och Korsön så att det blir en strandäng. Det blir kanonfint!

Ann-Marie har kamperat hos sin pojkvän Rany i Oslo sedan i höstas men är nu tillbaka och hugger ner stormfälda träd till ved mellan Skolan och Ormedalen som hon hyr av Kicki. Ann-Marie och jag har börja att sätta upp fågelskyddsskyltar på Kållands åt Länsstyrelsen i Mariestad. Nya fågelskydds områden har bildats och gamla tas bort. Ett trevligt vårarbete om inte bergborrmaskinen varit så tung. Förr var den lättare!

Marianne och jag ska ta en och en halv veckas semester på en annan ö som heter Gozo. Den ligger alldeles norr om Malta. Vi kommer hem samma fredag som arbetshelgen börjar. Det blir gott att på lördagen åka upp till Bärön och vila upp sig efter semestern. Om jag kommer ihåg rätt hade vi också en liten tåggluffarsemester i oktober med början på Franska kusten och avslutning i Galicien. Det går ingen nöd på oss, ivart fall ingen stor nöd!

Vintern har varit ganska mild mot oss .För en vecka sedan fick vi åter bryggkontakt med fastlandet i Åkershus men det fanns knappt något vatten kvar att färdas på. Dom tömmer ut dricksvattnet till saltsjön utan att dricka det först!

Vi syns på arbetshelgen om drygt en månad.

Hälsningar från Sune på Lurö

-6-

Flaskpost från Bärön

Även 2008 har varit ett spännande och händelserikt år för oss som jobbar med Bäröprojektet. Bryggan hade klarat sig bra under vintern och inga synliga fel kunde upptäckas. Hur det blir i år vet vi inte ännu, det har ju varit rejält med is så vi får hoppas på det bästa. Motorn till "Blåbäret" (bäröbåten) tröttnade och ville tyvärr inte starta i slutet på året. Förhoppningsvis kan vi få bidrag till en nyare och miljövänligare motor.

Den naturvårdande skötseln och gallringen i de hasselrika lövskogsbestånden i anslutning till Bärörötpet 2006 2007 gav mersmak. Huvudsyftet var att i första hand förstärka och utöka de värdefulla hasselbestånden samt att utöka dödvedsrika lövbestånd främst med tanke på den lövskogsberoende fågelfaunan. Åtgärderna bestod främst i röjning och avverkning av gran samt ringbarkning av björk. Ringbarkningen hade även som delsyfte att minska beskuggningen på hasseln. Några grova tallar frihögs även för att möjliggöra etablering av den barklevande skalbaggen reliktböck. Vid hällmarken strax sydväst om torpet avverkades yngre tallar i syfte att öka solexponeringen och därigenom gynna dagfjärilar som t.ex sandgräsfjäril, mindre guldvinge och silversmygare. Genom att även den öppna marken kring torpet utökades, knöts även flera öppna partier ihop och skapade en väsentligt förbättrad miljö för fjärilsfaunan samtidigt som kärlväxtfloran med arter som exv. gullviva gynnades.

Idéer föddes om en fortsättning i linje med utförda åtgärder. Stora delar av öns skogar är fortfarande lövrika med goda möjligheter till restaurering och utökning av lövskogsarealen. Under våren 2008, närmare bestämt 13 maj, arrangerade vi därför ytterligare ett besök på Bärön för att på plats konkretisera våra visioner och önskemål. Medverkande denna gång var från Säffle kommun, Pia Proper, Näringslivsenheten plus ytterligare en projektanställd person med erfarenhet från skärgårdprojekt i Bohuslän. Från ägarna deltog Lars Andersson, Millesvik och Catharina Bjerker, fastighetsförvaltare från Länsstyrelsen Liv Löthberg, från Skogsstyrelsen Andreas Axelsson och Roger Gran samt från föreningen Leif och Sune. Man ägnade hela dagen åt att se så mycket som möjligt av skogen och ön samt att diskutera olika åtgärder. Bland annat hittades ett stort bestånd av Myskmadra vilket resulterade i att ytterligare ett besök krävdes.

Denna gång var det Inga-Lena som fick eskortera ut Andreas Axelsson och Roger Gran för att återigen göra samma vandring och denna gång med hjälp av bla. gps- koordinater bestämma vilka områden som ska åtgärdas. Myskmadrans växtplats "inringades" med snitslar för att undvika markslitage vid den kommande röjningen. Vår uppfattning är att alla inblandade verkligen strävar mot samma mål. Bärön är en fantastisk ö och en otrolig tillgång och för att

göra en lång historia kort blev resultat av besöket en stor framgång för föreningen. Naturvårdande åtgärder kommer nu att ske efter fågelhäckningen 2009.

Under oktober månad gjordes en förröjning av granunderväxt under två dagar med Roger Gran som ledare. Syftet var förberedande åtgärder inför viss maskinell uttagning 2009.

I maj månad var även Lars Andersson och Leif ut till Bärön med ättlingar från klockaren Stenholm som bodde på Bärön under 1800-talet. Familjen har många brev från den brevväxling som skedde mellan Bärön och bla släktingar i Amerika. Millesviks församling och föreningen har fått tillgång till breven. Vi har ännu inte bestämt hur vi bäst ska dela med oss av dessa historiska dokument.

Under 2009 kan vi förhoppningsvis iordningställa en bit vandringsled från bryggen, genom hasselskogen och upp till torpet. Det vore roligt att få till det. Dessutom behöver vi frilägga runt grunden på torpet så det torkar upp. Vi har tagit bort det mesta av det gamla fårstängslet runt tomten och röjt upp runt de gamla aplarna. Detta gjorde att det öppnades upp mot hasselskogen och det blev en fantastisk vacker öppning in i den trolska skogen. Nu ser vi fram mot ännu ett händelserikt år på Bärön.

Inga-Lena & Leif